

บทที่ 3

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการแสวงหา การไร้ การสนับสนุนทางการเงิน และการฝึกทหารรับจ้าง ค.ศ. 1989

ความเป็นมาของอนุสัญญา

จากการที่หลายประเทศทั่วโลกได้เผชิญกับปัญหาการแสวงหา การไร้ การสนับสนุนทางการเงิน และการฝึกทหารรับจ้าง เพื่อเข้าไปปฏิบัติการในพื้นที่ของประเทศตนเอง หรือประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงดังได้กล่าวไว้ในบทที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการบ่อนทำลายความสงบ และความมั่นคงภายในประเทศ รวมทั้งทำให้เกิดภาวะตึงเครียดทางการทูตระหว่างประเทศขึ้น บางครั้งถึงกับเป็นชนวนให้เกิดการพิพาทกับประเทศเพื่อนบ้าน เชื่อมต่อกันเป็นลูกโซ่ ทำให้ประเทศต่าง ๆ การประณาม การไร้ทหารรับจ้าง ไปปฏิบัติการนอกแบบไม่ว่าในสวนใดของโลก ในกรณีที่มีการจับกุมทหารรับจ้างได้ ก็มิได้มีการปฏิบัติต่อทหารรับจ้างด้วยดี เช่น เชลยศึก หรือพลรบทั่วไป บางแห่งก็สังหารทหารรับจ้างเหล่านั้นเสียก็มี โดยถือเสียว่าเป็นอาชญากรที่ไม่มีสัญชาติ ซึ่งเข้าไปบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศ แต่ส่วนใหญ่ผู้มักจะนำไปขึ้นศาลตัดสินคดีความเช่นเดียวกับอาชญากรทั่วไป ตามกฎหมายอาญาของท้องถิ่นนั้น จนเป็นจารีตประเพณี ต่อมาเมื่อปัญหาทหารรับจ้างรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นปัญหาความสงบของประชาคมโลก จึงมีประเทศสมาชิกสหประชาชาติหลายประเทศ นำปัญหาเกี่ยวกับทหารรับจ้าง เข้าสู่ที่ประชุมสหประชาชาติ ซึ่งเป็นที่ประชุมของประชาคมโลกที่ใหญ่ที่สุด เป็นลำดับ ดังต่อไปนี้

ในวันที่ 14 ธันวาคม 1979 สมัชชาใหญ่สหประชาชาติได้รับเอาข้อมติที่ 34/140 ในหัวข้อร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านทหารรับจ้าง โดยข้อมติดังกล่าวได้ตกลงที่จะรับพิจารณาร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับการไร้ทหารรับจ้างในทุกกรณี เร่งเร็วต่อรัฐทั้งหมด ในการกำหนดมาตรการที่ให้ผลจริงจังในการห้ามการเข้าร่วมเป็น การฝึก การชุมนุม การผ่าน และการไร้ทหารรับจ้าง เชื่อเชิฐรัฐสมาชิกให้ติดต่อกับเลขาธิการสหประชาชาติก่อนการประชุมสมัชชาสมัยที่ 35 เพื่อแสดงทัศนคติและความเห็นในรายละเอียดของอนุสัญญา

ประเทศ ในการห้ามการเข้าร่วมเป็น การใช้ การให้ทุน และการฝึกทหารรับจ้าง ในท้ายที่สุดได้
บรรจุเอาร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศต่อต้านการแสวงหา การใช้ การสนับสนุนทางการเงินและ
การฝึกทหารรับจ้างไว้ในการประชุมสมัยที่ 35 ¹

ต่อมาในสมัยประชุมที่ 35 สมัชชาใหญ่สหประชาชาติ ได้รับเอาข้อมติที่ 35/48
ลงวันที่ 4 ธันวาคม 1980 ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาร่างอนุสัญญาดังกล่าว คณะกรรมการ
ได้พิจารณาร่างอนุสัญญาที่ได้รับการพิจารณาโดยคณะกรรมการเรื่อยมา โดยคณะกรรมการ
ได้นำเสนอรายงานการพิจารณาร่างอนุสัญญาต่อสมัชชาทุกปี ในที่สุดการพิจารณาร่างอนุสัญญาได้
ดำเนินการเสร็จสิ้นลงในการประชุมที่ 44 โดยที่ประชุมสมัชชาได้รับเอาอนุสัญญานี้ในข้อมติที่
44/43 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 1989 เป็นการใช้เวลาพิจารณาติดต่อกันถึง 9 ปี *

ลักษณะของอนุสัญญา

เป็นอนุสัญญาพหุภาคีที่เปิดให้ทุกรัฐลงนามในสัตยาบัน และภาคยานุวัติ เพื่อเข้าเป็นภาคี
ในอนุสัญญาได้ จะเห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา 18 แห่งอนุสัญญา

อนุสัญญานี้เน้นการปิดช่องว่างของข้อกฎหมาย รวมทั้งเป็นการรับรองลักษณะทาง
กฎหมายของประกาศ และข้อมติทั้งหลายของสหประชาชาติ ที่ได้ประณามการปฏิบัติการของทหาร
รับจ้างทั้งหลาย เป็นการแสดงให้เห็นว่า การใช้ทหารรับจ้างนั้นได้มีการต่อต้านอย่างกว้างขวาง
จากประชาคมโลก จึงได้มีการร่างอนุสัญญา เพื่อขจัดปัญหาให้ถึงที่สุดลงโดยเร็ว

¹ United Nation Genral Assembly, Report of the Ad Hoc Committe
on the Drafting of an International Convention Against the Recruitment,
Use, Financeing and Training of Mercenaries, UN. Doc. Supplement
No. 48/35/48 (1989):pp. 257-258.

* ศึกษาได้จากภาคผนวก ก.

สาระสำคัญของอนุสัญญา

อนุสัญญานี้ประกอบขึ้นด้วยบทบัญญัติทั้งหมด 21 มาตรา แยกเป็นสาระสำคัญ ดังนี้

3.3.1 ลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิด

อนุสัญญาได้กำหนดลักษณะความผิดที่มีลักษณะการเป็นทหารรับจ้างโดยตรงไว้ในมาตรา 1,3 ซึ่งเป็นเสมือนคำนิยามของทหารรับจ้าง ซึ่งในส่วนของมาตรา 1 นั้น ได้แบ่งออกเป็น 2 อนุมาตรา ในอนุมาตรา 1 มีข้อความเช่นเดียวกับพิธีสาร ฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 ข้อ 47(2) เพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวา ลงวันที่ 12 สิงหาคม 1949 ใช้ในกรณีพิพาททางอาวุธ มีเนื้อหาโดยสรุปดังนี้

1. ทหารรับจ้างย่อมไม่มีสิทธิเช่นพลรบ หรือเชลยศึก

2. ทหารรับจ้าง คือ บุคคลใด ๆ ซึ่ง

2.1 ถูกคัดเลือกเป็นพิเศษในท้องถิ่น หรือจากต่างประเทศ

เพื่อจะเข้ามาทำการสู้รบในกรณีพิพาทที่ใช้อาวุธ

2.2 ตามสภาพความเป็นจริง ได้เข้ามีส่วนร่วมโดยตรง

ในการสู้รบ

2.3 ถูกชักจูงให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสู้รบโดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ส่วนตัวโดยเฉพาะและตามความเป็นจริง ได้รับคำสั่งจากภาคีพิพาท หรือตัวแทนของภาคีคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งว่า จะให้ค่าตอบแทนเป็นทรัพย์สินมากกว่าที่สัญญาว่าจะให้หรือที่ได้จ่ายให้แก่ทหารที่อยู่แลดับยศ หรือที่มีหน้าที่ทำเทียมกันในกองกำลังของคู่พิพาทฝ่ายนั้น

2.4 ไม่ได้เป็นทั้งบุคคลในสัญชาติของคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง หรือ

มีที่อยู่อาศัยอยู่ในดินแดนที่ถูกยึดครอง โดยคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง

2.5 ไม่สังกัดในกองกำลังของคู่พิพาทฝ่ายใดและ

2.6 ไม่ได้ถูกส่งเข้ามาโดยรัฐที่ไม่ใช่คู่พิพาท เพื่อปฏิบัติ

หน้าที่ในฐานะ เป็นผู้อยู่ในสังกัดในกองกำลังของรัฐนั้น

จากข้อกำหนดในมาตรานี้ ทำให้เกิดปัญหาว่า การที่ผู้ลี้ภัยกลับเข้าไปต่อสู้กับผู้รุกรานที่ครอบครองประเทศของตน แม้ว่าจะได้รับค่าตอบแทนด้วย แต่โดยเนื้อหาการเข้าไป

ของผู้ที่ภัยประเภทนี้ เป็นการกระทำโดยมิมูลเหตุ หรือเหตุผลในการเข้าต่อสู้ขับไล่ผู้รุกราน ซึ่งน่าจะไม่ใช่ถือว่าเป็นทหารรับจ้าง แม้จะได้รับค่าตอบแทนก็ตาม

อนุมาตรา 2 ได้กำหนดลักษณะของทหารรับจ้างในสถานการณ์อื่นไว้ กล่าวคือ ต้องได้รับการคัดเลือกจากท้องถิ่นหรือต่างประเทศ เพื่อเข้าร่วมในการสร้างความรุนแรงเพื่อเข้าพยายในการล้มล้างรัฐบาลหรือบ่อนทำลายการปกครองตามรัฐธรรมนูญของรัฐ หรือบ่อนทำลายบูรณภาพแห่งดินแดนของรัฐ โดยได้รับค่าจ้างซึ่งสัญญาว่าจะจ่ายทันทีหรือจ่ายเป็นค่าเสียหาย จะต้องไม่เป็นบุคคลที่มีสัญชาติของรัฐที่ได้เข้าไปปฏิบัติการ และไม่มีสัญชาติของรัฐผู้จ้างวาน จะต้องไม่ถูกส่งไปอย่างเป็นทางการโดยรัฐ จะต้องไม่มีสังกัดในกองกำลังของรัฐที่เข้าไปปฏิบัติการ

มาตรา 2 ได้กำหนดให้ผู้ที่ทำกรจัดตั้งกองกำลังทหารรับจ้างใช้ ำให้ทุน หรือฝึกทหารรับจ้างที่มีลักษณะตามมาตรา 1 เป็นความผิดด้วย นอกจากนี้ในมาตรา 4 ได้กำหนดให้ผู้พยายามกระทำความผิดและร่วมกระทำความผิดตามอนุสัญญา เป็นผู้กระทำความผิดตามอนุสัญญาด้วย *

มาตรา 3 ทหารรับจ้างตามที่กำหนดไว้ในอนุมาตรา 1 ของอนุสัญญา ต้องมีส่วนร่วมโดยตรง ในการรบกับฝ่ายศัตรู หรือได้สร้างความรุนแรงแล้วแต่กรณี ตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้ นั้นหมายความว่า หากทหารรับจ้างคนใดยังไม่ได้มีส่วนร่วม หรือเพียงแต่คิดเท่านั้น ก็ยังไม่เป็นความผิด

จากคำนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ตามอนุสัญญานี้ได้เพิ่มเติมหลักการเรื่องทหารรับจ้างมากขึ้น เดิมในพิธีสาร ฉบับที่ 1 ปี ค.ศ. 1977 ข้อ 47(2) ใช้กับกรณีพิพาททางด้านอาวุธเท่านั้น แต่หลักการใหม่นี้ ขยายความถึง การสร้างความรุนแรงโดยทหารรับจ้าง ในกรณีอื่น ด้วย

ดังนั้นกรณีพิพาทไม่ว่าจะกระทำโดยกลุ่มต่อต้านภายในประเทศ หรือระหว่างประเทศก็ถือว่าเป็นกรณีที่อยู่ในของข่ายของอนุสัญญานี้ ซึ่งเป็นหลักการใหม่ นอกจากนั้นได้ขยายขอบข่ายของอนุสัญญานี้ให้ถือว่า การแสวงหาบุคคล การไว้ การให้การสนับสนุนทางการเงิน และ

* ศึกษาได้จากภาคผนวก ก.

การให้การฝึกฝนทหารรับจ้าง ถือเป็นความผิดเกี่ยวกับทหารรับจ้างด้วยทั้งสิ้น โดยเนื้อหาวิได้มุ่งที่จะปราบปรามเฉพาะทหารรับจ้างเท่านั้น แต่มุ่งที่จะปราบปรามผู้ที่ก่อให้เกิดหรือสร้างแรงผลักดันให้ทหารรับจ้างขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ เพราะถ้าหากลดปัจจัยที่ก่อให้เกิดการสนับสนุนทหารรับจ้างลงได้ ปัญหานี้คงจะลดน้อยลง แต่อย่างไรก็ตามหากผู้แสวงหาบุคคลมาจัดตั้ง ไซ้ หรือสนับสนุนทางการเงินเป็นบุคคลธรรมดา ก็อาจใช้อำนาจทางอาญาลงโทษแก่ผู้กระทำผิดได้ แต่หากรัฐเป็นผู้กระทำเอง ก็น่าจะเป็นการยากที่จะดำเนินการปราบปราม ดังนั้นหากรัฐไม่ร่วมมือแต่หันมาสนับสนุนเสียเอง ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเพื่อให้อนุสัญญาบรรลุผลก็คงจะเป็นเรื่องยากยิ่ง

3.3.2 พันธะกรณีของภาคีในอนุสัญญา

อนุสัญญาได้กำหนดพันธะกรณีของภาคีแห่งอนุสัญญานี้ไว้ ตั้งแต่มาตรา 5-15 สรุปได้ดังนี้ *

1. มาตรา 5 เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้รัฐภาคีดำเนินการก่อตั้ง ไซ้ ไซ้ทุ่น หรือฝึกทหารรับจ้างและละเว้นการกระทำใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญาจะไม่กระทำการดังกล่าวเพื่อประสงค์ในการต่อต้านขบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมายของประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในการกำหนดใจตนเองของประชาชน รวมทั้งจะต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการก่อตั้ง ไซ้ ไซ้ทุ่น หรือฝึกทหารรับจ้าง จะต้องกำหนดมาตรการเพื่อให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษ รัฐหรือผู้ปกครองรัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ ตลอดจนเคารพต่อการกำหนดใจตนเองของประชาชน ดังนั้น การที่กำหนดบทบัญญัติในมาตรานี้ไว้ก็เพื่อเป็นการป้องกันรัฐ ไซ้ทหารรับจ้างในการปราบปรามขบวนการต่อต้านรัฐบาลเสียเอง
2. มาตรา 6 ต้องกำหนดมาตรการเพื่อมิให้มีการใช้ดินแดนของรัฐ ไซ้ ไซ้ในกิจการกระทำผิด ต้องมีการห้ามมิให้มีการดำเนินการกระทำผิดต้องใช้อำนาจทางการบริหาร เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำผิด การที่จะป้องกันได้นั้น ต้องมีมาตรการมิให้มีการสนับสนุนกิจกรรมทหารรับจ้าง ซึ่งอาจทำได้โดยโดยการขจัดมูลฐานที่อาจชักนำไปสู่การกระทำผิด เช่น การห้ามบุคคลบางประเภทเดินทางเข้ามาในประเทศ

* ศึกษาได้จากภาคผนวก ก.

3. มาตรา 7 รัฐภาคีต้องร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมให้มีการปฏิบัติ ตามอนุสัญญา การส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ต้องอาศัยความร่วมมือ ระหว่างรัฐเป็นสิ่งสำคัญ หากรัฐไม่ให้ความร่วมมือแล้ว ก็เป็นการยากที่จะทำให้อัตุประสงค์ของอนุสัญญานี้บรรลุผลได้

4. มาตรา 8 เมื่อความผิดเกิดต้องแจ้งให้แต่ละรัฐทราบโดยตรง หรือโดยผ่านเลขาธิการสหประชาชาติ มาตราที่กำหนดไว้เพื่อให้อำนาจรัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ข่าวสารเกี่ยวกับความผิด ซึ่งอาจเป็นรัฐเจ้าของสัญชาติผู้ถูกกล่าวหา หรือรัฐอื่นที่จะได้รับผลกระทบ จากการจับกุม ได้ดำเนินการเกี่ยวผู้กระทำผิด หรือดำเนินการประการอื่นตามหน้าที่ของตน แต่อาจกระทบถึงนโยบายทางการเมือง เป็นปัญหาภายในซึ่งเป็นนโยบายของแต่ละประเทศ

5. มาตรา 9 ต้องกำหนดเขตอำนาจศาลเกี่ยวกับความผิด ที่กระทำต่อดินแดน เรือ เครื่องบินที่จดทะเบียนในรัฐนั้น หรือกระทำโดยคนที่มีสัญชาติของรัฐนั้น หรือมีถิ่นที่อยู่ในรัฐนั้น มาตรานี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลซึ่งจะต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจน เช่นเดียวกับที่ได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4 ของประมวลกฎหมายอาญาไทย

6. มาตรา 10 ต้องกำหนดมาตรการในการคุ้มครองผู้กระทำผิด ให้เหมาะสมกับความผิด ต้องสอบสวนขึ้นแรกทันที ต้องแจ้งโดยตรงหรือผ่านเลขาธิการสหประชาชาติถึงรัฐภาคี ที่ความผิดได้เกิดและถูกกระทำ รัฐภาคีที่เป็นเจ้าของสัญชาติของบุคคลธรรมดาหรือ นิติบุคคลที่ได้รับจ้าง จากความผิดรัฐภาคีที่เป็นเจ้าของสัญชาติของผู้กระทำผิด หรือเป็น เจ้าของดินแดนที่ผู้กระทำผิดมีสัญชาติและรายละเอียดอื่น ๆ นอกจากนั้นได้กำหนดว่าบุคคลที่ถูกกล่าวหาจะต้องได้รับการติดต่อจากผู้แทนของเจ้าของสัญชาติ หรือรัฐที่เป็นเจ้าของดินแดนที่ ตนมีถิ่นที่อยู่รวมทั้งได้รับการเยี่ยมจากผู้แทนนั้น ต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการขาดสากลเยี่ยม ผู้ต้องหาได้ เมื่อได้ดำเนินการสอบสวนขึ้นแรกแล้ว รัฐนั้นจะต้องจัดทำรายละเอียด และเหตุผลในการร่วมคดีเข้าสู่การพิจารณา

7. มาตรา 11 บุคคลผู้ได้ถูกดำเนินการตามอนุสัญญานี้จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม ได้รับการค้าประกันสอดคล้องกับพื้นฐานทางกฎหมายระหว่างประเทศ ด้วย

สำหรับมาตรา 10 และมาตรา 11 ของอนุสัญญา หากจะพิจารณาในแง่ความเป็นธรรม ที่ผู้ถูกจับกุมได้รับ นับว่าเป็นบทบัญญัติที่เป็นประโยชน์มาก แต่หากจะ

พิจารณาในแง่ของความต้องการปราบปรามผู้กระทำความผิดให้เด็ดขาด ดูจะเป็นการส่งเสริมด้านจิตใจแก่ผู้กระทำความผิดเสียด้วยซ้ำ แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในแง่ของความเป็นธรรมก็จะเป็นเครื่องมือในการป้องกันมิให้ผู้บริสุทธิ์ แต่ถูกกลั่นแกล้งได้รับความกระทบกระเทือนด้านสิทธิเสรีภาพได้อีกทางหนึ่ง

8. มาตรา 12 รัฐภาคีที่พบการกระทำความผิดจะต้องดำเนินการฟ้องร้องผู้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาโดยผ่านกระบวนการทางกฎหมายของรัฐนี้

คำว่า "ข้อกล่าวหา" ตามมาตรานี้ คงหมายถึง ข้อกล่าวหาในการกระทำ หรือสนับสนุนให้เกิดการกระทำของทหารรับจ้างนั่นเอง ส่วนกระบวนการทางกฎหมายนี้มาตรานี้กระบวนการทางกฎหมายแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน การดำเนินการทางกฎหมายในแต่ละประเทศจึงแตกต่างกัน ซึ่งอาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในแง่ของความเป็นธรรมได้ ตามความในมาตรานี้ผู้กระทำความผิดในรัฐหนึ่ง อาจได้รับการปฏิบัติดีกว่า การกระทำความผิดในอีกรัฐหนึ่ง ซึ่งจะเกิดความไม่เป็นธรรมในระหว่างผู้กระทำความผิดได้

9. มาตรา 13 รัฐภาคีจะต้องมีมาตรการช่วยเหลือกัน
ในกระบวนการพิจารณา เป็นมาตรการที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐซึ่งจะส่งผลในทางส่งเสริมความร่วมมือในการปราบปราม การกระทำความผิดลักษณะนี้

10. มาตรา 14 รัฐภาคีที่มีการฟ้องผู้ต้องหาจะต้องแจ้งแก่
เลขานุการสหประชาชาติ เพื่อรายงานรัฐที่เกี่ยวข้อง

11. มาตรา 15 กำหนดให้ความผิดตามอนุสัญญานี้เป็นความผิดที่อาจส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ มาตรานี้ทำให้การที่รัฐใดเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญานี้จะต้องมีการตกลงในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ระหว่างกันอีกครั้ง ซึ่งการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนี้จะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ เช่น ผู้กระทำความผิดฐานเป็นทหารรับจ้างที่มีมูลเหตุทางการเมืองแอบแฝงอยู่ด้วย จะเกิดผลกระทบต่อหลักการส่งผู้ร้ายข้ามแดนประเภทนี้ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

3.3.3 การระงับข้อพิพาท

ตามมาตรา 17 ได้กำหนดไว้มีแนวทางการระงับข้อพิพาทโดยการตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือเสนอข้อพิพาทต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศแต่อาจมีการตั้งข้อสงวนที่จะไม่ผูกพันตามมาตรานี้ได้ และเมื่อตั้งข้อสงวนแล้วอาจถอนการตั้งข้อสงวนได้

3.3.4 การเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญา

มาตรา 18 การเข้าเป็นภาคีอาจเป็นได้โดยการลงนามให้สัตยาบัน หรือการทากาตยานูวัติได้ แต่การลงนามต้องทำภายในวันที่ 31 ธันวาคม 1990

3.3.5 ผลบังคับของอนุสัญญา

มาตรา 19 อนุสัญญานี้มีผลบังคับเมื่อพ้นกำหนด 30 วัน เมื่อได้มีการวางสัตยาบันสารหรือกาตยานูวัติครบ 22 ตราสารต่อเลขาธิการสหประชาชาติ สำหรับรัฐที่ให้สัตยาบันหรือกาตยานูวัติ หลังจากนั้นอนุสัญญาก็จะผูกพันเมื่อครบ 30 วัน นับจากวันที่ได้มีการวางให้สัตยาบันสารหรือกาตยานูวัติ *

ความเกี่ยวพันระหว่างอนุสัญญานี้กับกฎหมายระหว่างประเทศอื่น ๆ

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้าน การแสวงหา การใช้ การสนับสนุนทางการเงิน และการศึกษารับจ้าง ค.ศ. 1989 ได้จัดทำขึ้น โดยผ่านคณะกรรมการร่างกฎหมายของสหประชาชาติ ซึ่งตั้งขึ้นมาเพื่อพิจารณา อนุสัญญานี้โดยเฉพาะ ก่อนหน้าที่จะมีการรับเอาอนุสัญญานับนี้ โดยที่ประชุมใหญ่องค์การสหประชาชาติ ได้เคยมีการร่างอนุสัญญา และรับเอาข้อมติ เกี่ยวกับการต่อต้านการประกอบกิจกรรมทหารรับจ้าง โดยประชาคมระหว่าง

* ศึกษาได้จากภาคผนวก ก.

ประเทศหลายครั้ง แม้ว่าอนุสัญญาดังกล่าวบางประเทศมิได้เป็นภาคี และไม่ผูกพันตามอนุสัญญาดังกล่าว อีกทั้งข้อคิดขององค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ นักกฎหมายระหว่างประเทศบางส่วน อาจเห็นว่าโดยตัวข้อคิด มิใช่เป็นตัวบทกฎหมายในตัวมันเอง แต่ก็มีได้หมายความว่าความเห็นดังกล่าวเป็นสิ่งที่ถูกต้องเสียทีเดียว ยังมีนักกฎหมาย อีกส่วนหนึ่ง ที่เห็นว่าข้อคิดขององค์การระหว่างประเทศ เป็นการแสดงออกในทางหลักฐานด้านหนึ่งของความรู้สึกว่าข้อคิดนั้น ควรได้รับยอมรับดังเช่นกฎหมาย แม้แต่ศาลระหว่างประเทศ ในบางครั้งก็ยังคงอ้างข้อคิดไปเป็นบรรทัดฐาน ในการชี้ขาดตัดสินคดี อีกทั้งสนธิสัญญาบางฉบับก็ยังคงมีการกล่าวอ้างและนำข้อคิดไปเป็นข้อชี้ขาดตัดสินคดี โดยศาลระหว่างประเทศด้วย ²

ดังนั้นน่าจะถือได้ว่าอนุสัญญานี้ เป็นการรวบรวมบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศอื่น อันมีลักษณะเป็น Codification of international law ที่ได้มีมาก่อนหน้านี้

จากมาตรา 15 ของอนุสัญญาฯ ที่กำหนดให้ความผิดตามอนุสัญญานี้ เป็นความผิดที่อาจส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ ทำให้รัฐภาคีอนุสัญญาต้องคำนึงถึงกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนด้วย โดยหลักทั่วไปตามกฎหมายระหว่างประเทศแล้วอำนาจในการฟ้องคดี เพื่อนำผู้กระทำความผิดมาพิจารณาพิพากษา ลงโทษของรัฐย่อมสิ้นสุดลงตามเส้นเขตแดนของรัฐนั้น แต่ถ้าผู้กระทำความผิดหลบหนีไปนอกอาณาเขตของรัฐนั้นแล้ว รัฐนั้นก็ไม่อาจฟ้องร้องผู้กระทำความผิดได้นอกจากหาวิธีการที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาปรากฏตัวต่อหน้าศาลของรัฐนั้น ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีไปยังรัฐอื่น และรัฐที่เกิดการกระทำความผิดต้องการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาต่อไป ก็อาจร้องขอความช่วยเหลือจากรัฐที่ผู้กระทำความผิดหนีไปขอพักอาศัยอยู่ให้ส่งตัวผู้ต้องหาไปดำเนินคดีในรัฐที่ผู้ต้องหาได้ก่อคดีขึ้น แต่ตามอนุสัญญานี้คงจะถือปฏิบัติเฉพาะประเทศภาคีอนุสัญญาที่มีข้อตกลงการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แกกันเท่านั้น ส่วนประเทศที่ไม่ได้ลงนามเป็นภาคีอนุสัญญานี้ คงเป็นได้เพียงแนวปฏิบัติ ที่อาจกระทำตาม หรือไม่กระทำตามก็ได้

² กฤษณะ ช่างกล่อม, "แนวโน้มในการเกิดกฎหมายประเพณีระหว่างประเทศ," (วิทยานิพนธ์ปริญตมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534), หน้า 63.

สภาพการยอมรับของประชาคมระหว่างประเทศต่ออนุสัญญา

นับตั้งแต่ได้มีการรับรองอนุสัญญานี้โดยสมัชชาใหญ่สหประชาชาติเป็นต้นมานับถึงวันที่ 27 ธันวาคม 1990 ได้มีการลงนามและให้สัตยาบันในอนุสัญญาโดยสุริยม เมื่อ 28 พฤศจิกายน 1990 และซีเชลส์ได้ทำภาคยานุวัติต่ออนุสัญญานี้แล้ว นอกจากนี้ประเทศอิตาลี, แคร่, ไนจีเรีย, คองโก, มัลดีฟส์, สหภาพโซเวียต (รัสเซียเดิม) โมร็อกโค และอูรุกวัย ได้ลงนามในอนุสัญญานี้แล้ว

แม้ว่าจะมีการลงนามในอนุสัญญานี้เพียงไม่กี่ประเทศ แต่จากการที่อนุสัญญานี้ได้ดำเนินการรับเอาโดยสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ ซึ่งมีสมาชิกประกอบด้วยรัฐส่วนใหญ่ของโลก ย่อมแสดงให้เห็นว่า ประชาคมโลกยอมรับว่าการดำเนินการของทหารรับจ้างเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เป็นสิ่งที่ทุกรัฐจะต้องดำเนินการขจัดปัญหา

กล่าวโดยสรุปจากผลแห่งอนุสัญญาดังกล่าวทำให้ประเทศผู้ลงนามเป็นภาคีอนุสัญญา มีพันธะกรณีที่จะต้องปฏิบัติต่อปัญหาทหารรับจ้าง ดังนี้

1. ความรับผิดชอบของรัฐ

1.1 รัฐต้องไม่ส่งเสริม หรือกระทำกิจกรรมใด ๆ (แสวงหา ใช้จ่ายเงิน สับสนุน ฝึก หรือให้ที่พักอาศัย ฯลฯ) เกี่ยวกับทหารรับจ้าง

1.2 รัฐต้องมีมาตรการ (กฎหมาย พระราชบัญญัติ) ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกระทำ หรือกิจกรรมใด ๆ ของทหารรับจ้าง

1.3 รัฐต้องแจ้งการกระทำของทหารรับจ้าง หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทหารรับจ้างซึ่งเกิดขึ้นในดินแดนของตนต่อประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยอาจแจ้งโดยตรง หรือแจ้งผ่านทางเลขาธิการสหประชาชาติ

จากการศึกษาอนุสัญญา พบว่ามีข้อสังเกตที่อาจเป็นช่องว่างทางกฎหมายสำหรับประเทศภาคีอนุสัญญา และประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐ

4 ประการใหญ่ คือ

1. ในอนุสัญญามิได้ระบุมารับผิดชอบของรัฐในกรณีของรัฐใด ๆ เป็นผู้ว่าจ้าง หรือสนับสนุนกิจการทหารรับจ้าง
2. ในอนุสัญญามิได้ระบุมารับผิดชอบของรัฐ ในกรณีที่มีหลักฐาน หรือมีประชากรสัญชาติใด ๆ ถูกจับกุมได้ในฐานะทหารรับจ้าง ในกรณีเช่นนี้ประเทศเจ้าของสัญชาติจะต้องรับผิดชอบอย่างไร
3. จุดบกพร่องที่สำคัญอีกประการหนึ่งของอนุสัญญาคือ ส่วนใหญ่ปัญหาในการใช้ทหารรับจ้างไม่ว่าจะเป็นการฝึก หรือการสนับสนุนทางการเงิน หรือโดยประการอื่น รัฐจะเป็นผู้ดำเนินการและอยู่เบื้องหลัง การที่อนุสัญญาระบุให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับผู้กระทำความผิดนั้นในกรณีผิด ในทางปฏิบัติจริงเป็นไปไม่ได้เลย
4. ความรับผิดชอบของรัฐที่มิได้เป็นภาคีในอนุสัญญา ในกรณีที่รัฐเป็นผู้สนับสนุนกิจการทหารรับจ้างก็ไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ เลย

2. การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ในที่นี้แยกพิจารณาเป็น 2 กรณี

2.1 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดของรัฐที่เป็นภาคีอนุสัญญา

2.1.1 ตามอนุสัญญาได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 10 ถึง มาตรา 15 ว่าประเทศในภาคีอนุสัญญาต้องปฏิบัติต่อทหารรับจ้างที่จับกุมได้ดังต่อไปนี้

2.1.1.1 ต้องกำหนดมาตรการในการคุ้มครองผู้กระทำความผิด

ให้เหมาะสมกับความผิด ต้องสอบสวนชั้นแรกทันที ต้องแจ้งโดยตรงหรือผ่านเลขาธิการสหประชาชาติถึงรัฐภาคี ที่ความผิดได้เกิดและถูกกระทำ รัฐภาคีที่เป็นเจ้าของสัญชาติของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ได้รับจ้าง จากความผิดรัฐภาคีที่เป็นเจ้าของสัญชาติของผู้กระทำความผิด หรือเป็นเจ้าของดินแดนที่ผู้กระทำความผิดมีสัญชาติและรายละเอียดอื่น ๆ นอกจากนั้นได้กำหนดว่าบุคคลที่ถูกกล่าวหาจะต้องได้รับการติดต่อจากผู้แทนของเจ้าของสัญชาติ หรือรัฐที่เป็นเจ้าของดินแดนที่คนผิดนั้นที่อยู่รวมทั้งได้รับการเยี่ยมจากผู้แทนนั้น ต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการกาชาดสากลเยี่ยมผู้ต้องหาได้ เมื่อได้ดำเนินการสอบสวนชั้นแรกแล้ว รัฐนั้นจะต้องจัดทำรายละเอียด และเหตุผลในการร่วมคดีเข้าสู่การพิจารณา

2.1.1.2 บุคคลผู้ได้ถูกดำเนินการตามอนุสัญญานี้จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม ได้รับการค้าประกันสอดคล้องกับพื้นฐานทางกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

2.1.1.3 รัฐบาลที่พบการกระทำความผิดจะต้องดำเนินการฟ้องร้องผู้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาตามกฎหมายของรัฐนั้น

2.1.1.4 รัฐบาลจะต้องมีมาตรการช่วยเหลือแก่ผู้กระทำผิดในกระบวนการพิจารณา

2.1.1.5 รัฐบาลที่มีการฟ้องผู้ต้องหาจะต้องแจ้งแก่เลขาธิการสหประชาชาติ เพื่อรายงานรัฐที่เกี่ยวข้อง

2.1.1.6 กำหนดให้ความผิดตามอนุสัญญานี้ เป็นความผิดที่อาจส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

จากแนวปฏิบัติที่อนุสัญญากำหนดไว้นี้แสดงให้เห็นว่าประเทศในภาคีอนุสัญญาต้องปฏิบัติต่อทหารรับจ้างที่จับได้อย่างมีขั้นตอน ทั้งการดำเนินการในประเทศและต่างประเทศ โดยทหารรับจ้างที่ถูกจับได้จะได้รับการปฏิบัติด้วยดีคล้ายเชลยศึก หรือพลรบ

2.2 การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของรัฐที่มิได้เป็นภาคีอนุสัญญา

2.2.1 รัฐไม่มีแนวปฏิบัติต่อทหารรับจ้างที่แน่ชัด แต่ทหารรับจ้างอาจไม่ได้รับการปฏิบัติด้วยดี เช่นประเทศที่เป็นภาคีอนุสัญญา โดยรัฐเหล่านี้อาจถือว่าทหารรับจ้างเป็นอาชญากรธรรมดา ที่ไม่ใช่พลรบ หรือเชลยศึก จึงมีต้องปฏิบัติต่อบุคคลเหล่านี้ตามสิทธิของเชลยศึกหรือพลรบ ตามที่กำหนดไว้ในพิธีสาร ฉบับที่ 1 หมวดที่ 2 ข้อ 47 ว่าด้วยความหมายของทหารรับจ้าง ข้อ 44 ว่าด้วยพลรบและเชลยศึก และข้อ 45 ว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลซึ่งเข้าร่วมเป็นปรบักษ์ *

* ศิขารายละเอียดได้จาก ภาคผนวก ก.

2.2.2 รัฐไม่มีการระับผิดชอบ ที่จะต้องแจ้งสถานการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับทหารรับจ้าง และมาตรการที่รัฐปฏิบัติต่อทหารรับจ้างในประเทศเจ้าของสัญชาติ หรือ สหประชาชาติทราบดังนั้น รัฐจะปฏิบัติต่อทหารรับจ้างที่ถูกจับเป็นเชลยอย่างไร ก็ไม่มีผู้ใดคัดค้านหรือ ออกความเห็นได้ ซึ่งเป็นช่องว่างของกฎหมายที่อาจมีการทําทารุณกรรม ใช้แรงงาน หรือสังหาร ทหารรับจ้างได้

จะเห็นว่ารัฐที่เป็นภาคีสัญญาต้องมีความรับผิดชอบและปฏิบัติต่อเชลยทหารรับจ้าง ต่างจากรัฐที่ไม่ได้ร่วมเป็นภาคีสัญญาอย่างมาก จึงเป็นภาระของประเทศที่เป็นภาคีสัญญา และ อาจไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคในกรณีที่ประชากรในสัญชาติของประเทศภาคีสัญญา ถูกจับ เป็นเชลยในประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีสัญญา ทั้งยังไม่สามารถขอให้ส่งตัวในลักษณะการส่งผู้ร้าย ข้ามแดน และไม่สามารถขอให้คณะกรรมาธิการกาชาดสากล เข้าไปดูแลสภาพความเป็นอยู่ได้อีกด้วย

3. การส่งตัวทหารรับจ้างที่ถูกจับกุมไปรับการพิจารณาในลักษณะการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition) หมายถึง "การที่รัฐหนึ่งยินยอมส่งตัว บุคคลที่ต้องหาว่ากระทำความผิดทางอาญา หรือบุคคลที่ถูกศาลพิพากษาว่าได้กระทำความผิดอาญาให้แก่รัฐ หนึ่งที่ร้องขอ ซึ่งเป็นรัฐที่มีอำนาจฟ้องและพิจารณาพิพากษาความผิดของบุคคลดังกล่าว" ³

หลักโดยทั่วไปรัฐหนึ่งจะไม่ละเมิดอธิปไตยของอีกรัฐหนึ่ง ในการฟ้องร้องคดีเพื่อ นำตัวผู้กระทำความผิดมาพิจารณาพิพากษาลงโทษของรัฐยอมล้มล้างตามเส้นเขตแดนของรัฐนั้น กรณีที่มีนักโทษหรือผู้กระทำความผิดทางอาญาได้หลบหนีความผิดจากเขตอำนาจศาลของรัฐไปยังรัฐอื่น โดยเจตนาหลบหนีการต้องโทษ รัฐที่เกิดคดีจะไม่สามารถฟ้องร้องผู้กระทำความผิดได้นอกจากร้องขอให้ รัฐที่ผู้ต้องหาหลบหนีไปพักอาศัยอยู่ จับกุม และส่งตัวกลับในลักษณะการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

³ จุลสิงห์ วสันตสิงห์. "คดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน", อัยการนิเทศ เล่ม 43 ฉบับที่ 1 (2524), หน้า 69.

ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนของประเทศต่าง ๆ นั้นยึดถือและปฏิบัติตามสนธิสัญญาที่อยู่ระหว่างกัน หรือมีกฎหมายภายในบัญญัติไว้เกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง หรือเกิดจากธรรมเนียมการปฏิบัติตอบแทนซึ่งกันและกัน ดังนั้นเมื่อมีปัญหาเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกิดขึ้นจึงต้องพิจารณาก่อนว่าประเทศทั้งสองมีสนธิสัญญาต่อกันในเรื่องนี้ไว้หรือไม่ และกฎหมายในประเทศที่ถูกขอให้ส่งผู้ร้ายมีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างไร และในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นครบหลักเกณฑ์ทั่วไปของการส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือไม่⁴

3.1 ความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ (Extraditable offenses)

มีหลักอยู่ว่าจะต้องเป็นความผิดทางอาญาที่ร้ายแรง (Serious offense) ถ้าเป็นความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ (Petty offenses) จะไม่นิยมส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1.1 ในการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องระบุความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนไว้อย่างชัดเจน และเป็นความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

3.1.2 จะต้องกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งโดยปกติจะกำหนดโทษจำคุกไว้ไม่ต่ำกว่า 1 ปี

3.2 ความผิดที่ไม่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ (restriction on extradition) การส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจมีข้อจำกัดไม่สามารถทำได้ดังต่อไปนี้

⁴ ร.ต.ท.เฉลิม นพแก้ว "การส่งผู้ร้ายข้ามแดนในกรณีความผิดเกี่ยวกับอากาศยาน," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528), หน้า 131.

3.2.1 ข้อจำกัดโดยลักษณะความผิด (retrictions by nature of the offense) การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะกระทำไม่ได้ถ้าเป็นความผิดในกรณีต่อไปนี้

3.2.1.1 ความผิดทางการเมือง (political offense)

3.2.1.2 ความผิดเกี่ยวกับการทหาร (military offense)

3.2.1.3 ความผิดเกี่ยวกับการภาษี และเศรษฐกิจ (fiscal and economic offense)

3.2.2 ข้อจำกัดโดยสถานที่ที่ได้กระทำความผิด (restriction by place of commission) กฎหมายจารีตประเพณีในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนไม่แน่นอน บางรัฐไม่ยอมส่งผู้ร้ายข้ามแดน ถ้าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดในดินแดนของรัฐที่ร้องขอ และปล่อยไว้จนเวลาผ่านไปเนิ่นนาน โดยไม่มีการดำเนินคดีจากรัฐผู้ร้องขอ

3.2.3 ข้อจำกัดโดยลักษณะการลงโทษ (restriction on based of the nature of the penalty) ซึ่งจะไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนไปให้ถ้าปรากฏว่าความผิดนั้นมีโทษถึงประหารชีวิต ในกฎหมายของรัฐที่ร้องขอ หรือเป็นโทษที่มีการเปลี่ยนคดี ก็กับัง ตลอดจนทำให้ถึงแก่ชีวิต

3.2.4 ข้อจำกัดซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของบุคคลผู้ถูกร้องขอ (restriction based on the nature of the requested person) โดยปกติแล้วรัฐจะไม่ส่งคนที่มีสัญชาติของรัฐนั้นไปให้รัฐอื่นลงโทษ เพราะว่าเป็นหลักป้องกันคนในสัญชาติตน ด้วยเกรงว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรม

จากหลักการทั่วไปเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่กล่าวมาที่ อาจแยกวิเคราะห์ตามข้อกำหนดในอนุสัญญา ได้เป็น 2 กรณี คือ

1. กรณีประเทศที่เป็นภาคีสัญญาด้วยกัน การส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงตัวบทกฎหมายอื่น ๆ ประกอบ เนื่องจากในตัวอนุสัญญาระบุไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 15 แล้วว่าความผิดตามอนุสัญญานี้เป็นความผิดที่อาจส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

2. สำหรับประเทศที่มิได้เป็นภาคีสถัญญา การส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนมีโอกาสเป็นไปได้น้อย เนื่องจากต้องอาศัยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนตามหลักทั่วไปดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจะเห็นว่ามีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ข้อจำกัดเกี่ยวกับลักษณะความผิดที่จะไม่ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน ถ้าเป็นการกระทำความผิดทางการเมืองหรือเป็นการกระทำความผิดทางการทหาร เป็นต้น ซึ่งในกรณีทหารรับจ้างนี้อาจมีบางประเทศเกิดความสับสนในการพิจารณาว่า เป็นความผิดทางการเมือง หรือความผิดทางการทหาร หรือเป็นความผิดทางอาญา ความสับสนในการตีความนี้ทำให้การส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน ประกอบกับภาระรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติต่อตัว เชลยทหารรับจ้างตามแนวปฏิบัติในอนุสัญญา ทำให้ประเทศนอกภาคีสถัญญาไม่ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน นอกจากนี้ ความผิดที่เกี่ยวกับทหารรับจ้าง อาจมีเหตุผลแอบแฝงทางด้านการเมือง หรือด้านอื่นอันเป็นข้อยกเว้นไม่ต้องส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนอยู่ด้วย การส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนในกรณีนี้จึงเป็นการยากยิ่งที่จะตีความว่า ผู้กระทำได้กระทำความผิดเป็นทหารรับจ้างโดยแท้ หรือมีเจตนาทางการเมือง หรือด้านอื่นอันเป็นข้อยกเว้นแอบแฝงอยู่ด้วย ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เป็นการลักลั่นในการตีความในทางปฏิบัติ

โดยสรุปแม้ว่า อนุสัญญานี้ยังข้อบกพร่องอยู่ในรายละเอียดปลีกย่อยหลายประเด็นดังที่ได้วิเคราะห์ผ่านมาแล้ว แต่โดยภาพรวมก็เป็นการสะท้อนแนวความคิดตลอดจน แนวโน้มของการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ประชาคมโลกได้พยายามชี้ให้รัฐทั้งปวงควรต้องหันมาร่วมมือกัน แม้ว่าจะมีประเทศต่าง ๆ ลงนามในอนุสัญญานี้เพียงไม่กี่ประเทศเท่านั้น แต่ในอนาคตข้างหน้า อนุสัญญานี้ น่าจะได้รับการยอมรับจากรัฐต่าง ๆ มากขึ้น ดังนั้นอนุสัญญานี้จึงน่าจะมีคุณค่าในการแก้ปัญหาที่ อยู่บ้าง

อย่างไรก็ตามแม้ว่าประเทศไทยจะได้ส่งผู้แทน เข้าร่วมประชุมในชั้นจัดทำร่างอนุสัญญาฉบับนี้ แต่ปัจจุบันประเทศไทยมิได้มีการลงนามเป็นภาคีสถัญญาดังกล่าว เนื่องจากระบบกฎหมายของประเทศไทยเป็นระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร และบทบัญญัติในอนุสัญญาบางมาตราอาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทยหลาย ๆ ด้าน ต่อไปในอนาคตได้ ดังนั้นหากประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสถัญญา ควรจะต้องเตรียมการเพื่อแก้ไขและรองรับผลกระทบต่าง ๆ ไว้ด้วย